

1 Skoleerfaring og tilbudt personell

Origo Arkitektgruppe as har kan vise til et utall gjennomførte prosjekter innen området "skole og undervisning". Kontoret arbeider ellers med komplekse prosjekter innen helse og boligbygging.

To erfarne skolearkitekter Lise Ringheim og Rikke Charlotte Sundt tilbys for gjennomføring av prosjektene. For referanseprosjekter vises til vedlagte prosjektark "Undervisning", for kompetanse utførende vises til CV-er.

Temaark Undervisning gir en samlet oversikt over Origo arkitektgruppes undervisningsprosjekter. For prosjektering med Sagstad og Grasdal skuler vil vi spesielt fremheve følgende:

- 2014 (RCS) Austrheim Videregående skole. Rehabilitering og ombygging av eksisterende bygg (3000 m²). Byggherre: Hordaland Fylkeskommune.
- 2014 (LR) Ålvik skule. Skisseforslag til ny barneskole. Rehabilitering og nybygg (2500 m²). Byggherre : Kvam Herad
- 2012-14 (LR) Nattland Oppvekstun. Baseskole 1-10 og barnehage. Spesialskole for hørselshemmede. Nybygg (9000m²) og ombygning(1000m²) prosjektert med passivhusstandard. Fagansvar for utarbeidelse av forprosjekt, detaljprosjekt, andbudsevaluering for hovedentreprise. Byggherre : Bergen kommune, Etat for bygg- og eiendom.
- 2010 Arna videregående skole, nybygg og ombygning, forprosjekt (grunnlag totalentreprise) Hordaland fylkeskommune.
- 2009 (RCS) Fusa videregående skole. Utvidelse – nybygg. Bjørnefjorden utbygging as.
- 2009 (RCS) Rammeavtale for Hordaland Fylkeskommune vedr. skoleprosjektering diverse bygg. PGL, arkitekturprosjektering, ansvarlig søker. Hordaland fylkeskommune.
- 2009- (RCS) Årstad videregående samlet 32.000 m² løpende oppgradering, rehabilitering og nybygg 15000 m², hvorav nybygg 3000 m². ARK
- 2001 (RCS) Juryformann, utnevnt av NAL, innbudt konkurranse Ny barneskole i Sagvåg.
- 2006 (RCS) Olsvikåsen videregående skole 7000 m². Prosjektansvarlig arkitekt, ansvarlig søker.

2 Oppgaven

Kunnskapsløftet LK- 06 erstatter L- 97 som basis for organisering av læringsarealer og pedagogisk plattform. Vi vil arbeide for gode generelle læringsarealer med fleksibel bruksmulighet. Et godt samvirke med eksisterende anlegg er viktig.

Arkitekt vil etablere en rasjonell, bygningsstruktur som gir totalentreprenørens tekniske rådgivere et klart bygningskonsept for implementering og planlegging av tekniske anlegg.

Undervisningsarealene

Det er gjort mye forskning på skolebyggenes effekt på elevenes læring. Den fysiske organiseringen har stor betydning for elevenes læring. Forskning og erfaring viser at den tradisjonelle "korridorskolen" med separate rom alene ikke lenger er hensiktsmessig i forhold til nye pedagogiske læringsprinsipper.

"Basekolen" med "hjemmebaser" legger opp til organisering av praksisrom uten for tydelig inndeling i fag. Skolen anerkjenner i dag hver enkelt elevs individuelle læringsstil og metoder for å tilegne seg kunnskap. Vi ønsker å utvikle læringsareal som kan legge til rette for mangfold. Et mangfold av undervisningsmetoder for lærere, og et mangfold av tillæringsmetoder for elevene.

Vi legger vekt på å skape et fleksibelt bygg med varierte bruksmuligheter, der nytt og eksisterende spiller sammen i en god arkitektonisk helhet. Arealenes utforming ute og inne skal appellere til ulike elevgrupper, og skape en læringsarena der den enkelte elev føler seg ivaretatt. Det er spesielt viktig å ta hensyn til bl.a. akustiske forhold i planleggingen av åpne og halvåpne soner. Vi er derfor opptatt løsninger hvor oppdeling i soner blir mulig.

Hovedorganisering

Undervisningsareal kan organiseres i mer eller mindre åpne baser i tråd med moderne prinsipper. Vi vil ha fokus på hovedkommunikasjon og innganger.

Tilbyggene skal gi gode løsninger inn og ute. Det er viktig å ta hensyn til vind, sol mv. for gode skjermete uterom. Byggene bør utformes med robuste materialer tilpasset eksisterende bygg og utesituasjon.

Arealene bør utformes med romslig golvplass som innbyr til fysisk aktivitet og fri lek. Fellesrommet Garderober (med grovgarderobe) bør utformes som eget rom.

Det bør legges til rette for rom med utstyr for aktuelle fag, tilgang til data m/internett, bibliotek med studieplasser, hjemmebaser m/individuelle arbeidsplasser, rom for felles-samling og grupper.

Rom for håndverk og formingsfag bør organiseres slik at hensyn til støy og "forurensning" kan ivaretas best mulig.

Universell utforming

Skolen baseres på universelle løsninger. Universell utforming handler om å skape løsninger som er brukbare for alle. Funksjonshemmede og funksjonsfriske har i stor grad samme grunnleggende behov. Det er en spennende utfordring å utforme et bygg for alle. Universell utforming handler om mer enn tilgjengelighet. Akustikk, lysforhold og tilkomst er avgjørende for hele elevmassen, uavhengig av fysiske eller psykiske forutsetning. Dialog med brukergruppen, vil være avgjørende for å få løsningene integrert på et tidlig stadium av prosjekteringen.

Skolebygningen er den viktigste fysiske rammen rundt læringsaktiviteten til elevene – og læring skal ha hovedfokus ved utforming av skoleanlegg. Utformingen av skolebygningene må være funksjonell i forhold til virksomheten som skal foregå der og ikke være til hinder for at ulike organiseringsmodeller kan tas i bruk. Både elever og ansatte må oppleve skolebygningen som attraktiv og funksjonell.

Tilpasset moderne voksenopplæring og noe av undervisningen innen kulturskolen må også kunne bli ivaretatt innenfor skoleanlegget.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring. Det betyr at skolen må legge til rette for at elevene kan ta i bruk ulike læringsstrategier og realisere de ulike læringsstilene til elevene. Noen lærer best ved å se, andre gjennom å lytte eller ved å røre på seg. Noen elever lærer best ved å arbeide alene, mens andre lærer best ved å samarbeide med andre. Arbeidsmåter og arbeidsformer vil derfor være ulike og varierte. Når eleven får ta i bruk sin fortrukne måte å lære på, stiller det store krav til skoleanlegget. I læringsrommet har elevene anledning til å løse samme oppgave på ulike måter og ved hjelp av ulike verktøy. De skal også kunne arbeide med helt ulike oppgaver uten at det skal skape store forstyrrelser for andre elever.

Store samfunnsendringer og lengre tid på skolen har ført til endringer i kompetansekravene som møter elevene i skolen. Skolen blir den viktigste arena for kunnskap og dannelse. Kunnskapskompetanse, metodekompetanse og sosial kompetanse er viktige elementer i en helhetlig kompetanse. Gode læringsarenaer skal finnes for utvikling på alle områdene.

Skoleanlegget

Skoleanlegget skal være arena for:

Læring og sosial utvikling

Lek

Ulike nærmiljøtiltak

Kulturelle aktiviteter

Estetisk opplevelse og påvirkning

Omsorg og tilsyn

Bygget skal ha en funksjonell og praktisk utforming og likevel ha med estetiske kvaliteter. Lys er en viktig kilde til konsentrasjon og inspirasjon. Det er en utfordring å få de lokale lysforholdene til å spille med utformingen av bygget for øvrig.

Ulike funksjoner må ligge i formålstjenlig avstand til hverandre. Skoleanlegget er med og skaper holdninger hos brukerne. For å utvikle et godt læringsmiljø er det viktig at skoleanleggets form, både

ute og inne, bidrar til å danne naturlige « hjemmesoner» uten forstyrrende trafikk av forbipasserende til andre aktiviteter.

Læringsrom

Elevene sitt læringsareal kaller vi læringsrom. Dette er et samlebegrep som erstatter tidligere klasserom, grupperom og allrom. Hver arbeidsenhet har sine læringsrom.

Læringsrommet består av et antall mindre rom som omkranser eller blir omkranset av et stort areal for arbeid og pauser. Det skal være gjennomsyn fra det store til de mindre rommene.

Elevene i enheten blir organisert i grupper . Gruppene kan være aldershomogene eller aldersblandet. Hver elev har en kontaktlærer, men den enkelte elev kan i løpet av dagen inngå i ulike gruppekonstellasjoner avhengig av arbeidsoppgaver og arbeidsplaner. Prinsippet om elevaktiv skole står fast, og det betyr en lærerrolle med hovedvekt på veiledning og prosessutvikling, men det skal også være rom for forelesninger.

Kontaktlærer har behov for å samtale og planlegge med sin gruppe og med den enkelte elev. Som del av et lærerlag vil hun/han også være veileder for resten av elevgruppa i tema og fagområde som er avtalt med laget. Det elevene trenger av læremidler i arbeidet skal i størst mulig grad finnes i læringsrommet. Alle elevene skal ha eget skap/hylle. Læringsrommet skal ha et areal som er egnet til presentasjon/framføring (miniscene).

Læringsrommene skal ha plasser til arbeidsfelleskap, et antall individuelle arbeidsplasser, dataarbeidsplasser og ulike spesialrom. Arbeidsplassene skal være varierte, slik at en tar hensyn til at noen elever trenger å ha helt ro, noen lærer best når de lytter til musikk, noen trenger sterkt lys, noen mer dempet lys, noen trenger mer formelle arbeidsplasser, mens andre lærer best når de får røre litt på seg, får stå eller ligge på golvet.

Elevaktiviteter av ulik art må kunne foregå side om side i læringsrommene. Elevene skal ha anledning til:

- * Lek (særlig for de minste elevene)
- * Praktisk arbeid i alle fag
- * Elevaktive arbeidsmåter som f. eks. prosjektarbeid
- * Vitenskapelige arbeidsmåter med feltarbeid, undersøkelser og observasjoner
- * Framføringer av ulike slag
- * Å kunne utføre oppgaver sammen – også på tvers av grupper og alderstrinn
- * Å bruke IT i alle fag, som arbeidsverktøy og i opplæring
- * Å ta ansvar for egen opplæring medfører at elever arbeider med ulike områder til ulike tider og i ulikt tempo
- * Samtale/dialog

Skolen skal gi rom for elevgrupper av varierende størrelse og individuelle arbeidsmuligheter. De mindre rommene i enheten skal tjene flere funksjoner:

- * Spesialundervisning, morsmålundervisning
- * Verksteder for intensive kurs i lesing, matematikk, språk etc.
- * Stasjonsundervisning på ulike områder
- * Arbeidsrom for elever som bruker lydrike aktivitetsformer
- * Fast samlingsplass for mindre elevgrupper .
- * Leke-/byggeaktiviteter i tilknytning til SFO og småskoletrinnet
- * Kulturskolen sine behov i den desentraliserte opplæringen

IKT

IKT-løsninger skal være tidsmessige og tilgjengelige i hele skolebygget, inkl. spesialrommene.

Elevgarderobber

Det må tilrettelegges for våt- og tørrsone og plass til å sette fra seg utesko og oppbevaring av innesko, individuelle garderobeplasser og muligheter for å tørke vått tøy.

Spesialrom/fagområde

Hvilke spesialrom/fagområde skolen trenger må vurderes ut fra den enkelte skole. Grasdal skule har

Musikk

Musikkfaget må ha egne rom selv om deler av faget som teori og bevegelse kan legges til andre rom. Komponering og øving bør foregå i øvingsrom, og samspill i egne rom som er felles for hele skolen. Det er viktig at musikkavdelingen blir lagt i tilknytning til vestibyle/aula slik at rommene kan fungere som forberedelsesrom og scene. Også her må kulturskolen være en nyttig samarbeidspartner i planlegging og tilrettelegging.

Natur og miljø

Mye av faget kan læres i nærmiljøet. Det er viktig at skolen legger til rette for dette. Mange av læringsaktivitetene i faget kan foregå i de ordinære læringsrommene. Spesielt ungdomstrinnet trenger spesialrom for å gjennomføre deler av faget. Også på barnetrinnet bør det vurderes å ha spesialrom for å utføre enkle forsøk for å stimulere til interesse for faget.

Kontor/møterom for ansatte

Plasseringen av personalet sine kontor bør vurderes med tanke på fleksitid for elever, nye arbeidsoppgaver og fleksibel bruk av årsverket for personalet, samspill med fellesfunksjonene og ledelsen ved skolen. Kontorene for lærere skal som hovedregel plasseres i tilknytning til læringsrommene. Lærerne skal ha tilgang til hver sin individuelle arbeidsplass med skap- og hylleplass, dataarbeidsplasser og rom for samarbeid.

Uterommet

Som aktivitetsarena og sosial møteplass skal uterommet planlegges i forhold til elevene sin alder og deres behov for ulike og varierte aktiviteter og være et nærmiljøanlegg til åpen bruk for alle året rundt. Uterommet må innby til ulike aktiviteter slik at elevene får bruke kroppen sin til noe positivt i pausene mellom læringsøktene. Det er viktig at utformingen er slik at elevene får lyst til å bruke uterommet aktivt.

Som læringsarena skal uterommet planlegges for å ivareta eksisterende biotoper som er interessante i opplæringen. Kanskje det kan planlegges for overdekket uterom/samlingsplass gjerne med bål-/grillplass.

Bruk og sambruk av skoleanlegget

Skolebygget er primært et læringsanlegg for elevene, men skal også tjene lokalsamfunnet.

Nærmiljøanleggene skal være åpne for alle. Vestibyle/aula, gymnastikksal,

heimkunnskapsrom/kantine, rom for kunst og håndverk og musikkrom bør være rom som kan leies ut.

3 Gjennomføring av oppdraget

Dersom Origo Arkitektgruppe as skulle bli tildelt oppdraget etter konkurransen, vil vi framheve følgende momenter i det videre arbeidet:

4 Samarbeid med brukere og byggherre

Vårt mål er å lage løsninger som er såpass "elastiske" at det kan ta opp endringer og tilpasninger i dialog med brukere og byggherre. Samarbeid og informasjonsutveksling med brukerne og tiltakshaver avgjørende for et godt resultat. Origo Arkitektgruppe as har bred erfaring med samarbeid og teambygging, og vil arbeide aktivt for å skape gode rammer for utvikling av prosjektet.

Viktige forutsetninger for et godt og effektivt samarbeid vil generelt kunne opplistes slik:

- Felles motivasjon, vilje og evne til å gjennomføre oppgaven
- God helhetsforståelse og ansvar for innspill i forhold til helhet
- Avklarte ansvarsområder med riktig kompetanse på rett sted
- Åpen kommunikasjon og lojalitet i forhold til beslutninger
- Fokus på samarbeidsforhold generelt underveis i prosessen
- Respekt for hverandres roller

Origo har kjennskap til ulike metoder for teamarbeid med tanke på å generere gode konstellasjoner, prosesser og løsninger. En tverrfaglig arbeidsmåte med innspill fra ulike fag/ulike tilnæringsmåter, vil være grunnleggende for et godt og produktivt samarbeid.

5 Mål og visjon

Vi ønsker i innledende fase sammen med prosjektledelse og brukere å nedfelle en overordnet visjon for prosjektet. Gjennom visjonen kan aktørene ut viktige arbeidsområder og suksesskriterier for prosjektet. Kostnadsramme og romprogram danner rammeverket for visjonen. Bevissthet omkring oppgaven og valg av løsninger, kan heve standard og kvalitet i prosjektet. For å utvikle det samlet sett beste anlegget, trengs bevissthet omkring løsninger i prosjektet. Vi ønsker diskusjon rundt kostnader og kvalitet. Materialvalget er viktig for atmosfære og for fremtidig drift/vedlikehold. Vi vil søke design der utvalgte bygningskomponenter gis en viktig rolle, og muligens "høyere" kvalitet, mens andre komponenter gis standard rimelig utførelse. Vi vil fokusere på driftseffektive løsninger som i størst mulig grad er vedlikeholdsrie.

6 Fokus, kostnader

For å nå målsetningen, vil følgende suksesskriterier for planlegging og prosjektering bli lagt til grunn:

1. Fokus på funksjon og drift
2. Kostnadsstyrt prosjektering
3. Tverrfaglig planlegging, prosjektering og koordinering

Fokus på funksjon og drift

Funksjon og brukervennlighet skal prioriteres. Funksjoner skal optimaliseres i forhold til planlagte driftsmodeller. Personalets arbeidsmiljø skal settes i sentrum.

7 Arbeidsprosess

Ved oppstart vil vi ta initiativ til kick-off møte der vi sammen med brukerrepresentanter og byggherre kan gjennomgå oppgaven. Vi vil presentere relevante problemstillinger og referanser som kan gi inspirasjon og løsningseksempler. Sammen med oppdragsgiver vil vi utforme mål, visjon og fokus for skoleprosjektene.

Ved behov for utdypinger, ønskes mulighet for direkte kommunikasjon med brukerkoordinator, med mandat fra samlet brukergruppe. For en god utviklingsprosess forutsettes løpende tilbakemelding på fremlagte løsninger.

Eventuell mangfoldiggjøring av tegninger er ikke medtatt i tilbudet.

8 KS systemer og arbeidsmetodikk for kvalitetssikring

Origo Arkitektgruppe as bruker KS verktøyet Max 10 utarbeidet av Arkitektbedriftene.

9 Taushetsbelagte opplysninger

Vi anser timepriser som offentlige og ber om at ingen får innsyn i resterende tilbud, samt tilbudsbrevet som vi mener er en forretningshemmelighet, og ber om at det unndras offentlighet.